

Ari Koponen ps

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä koulukiusaamisen vastaiseen toimintaan laajentamalla kansalaisaloitteessa (KAA 4/2019 vp) esitettyä toimintamallia (1 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Perusopetuslain 29 pykälän, lukiolain 21 pykälän ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 28 pykälän nojalla oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, mutta nämä lainkohdat eivät tällä hetkellä täyty. Vaikka koulukiusaamisesta ja siihen puuttumisesta on keskusteltu runsaasti viime vuosina, ongelmaa ei ole saatu kitkettyä. Kiusaaminen näkyy selkeästi erilaisissa nuorille suunnatuissa kyselyissä vuosittain ja median otsikoissa viikoittain.

Koulukiusaamista ei pidä hyväksyä missään muodossa. Kiusaaminen ja mielenterveyden ongelmat vaikuttavat suuresti nuorten syrjäytymiseen. Kiusaamisesta koituu tutkitusti vakavia sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia ja se kasvattaa syrjäytymisen riskiä. Yksilötasolla kiusaaminen aiheuttaa inhimillistä kärsimystä ja yhteiskunnalle siitä seuraa merkittäviä kustannuksia. Palvelujärjestelmän keskeisenä heikkoutena on oppilashuollon merkittävä aliresursointi, joka estää oppilaiden tuen tarpeiden ajantasaisen ja tehokkaan saannin. Vain harva lapsi uskaltaa kertoa kiusaamisesta aikuiselle oma-aloitteisesti, eikä vastuu avun hakemisesta ja saamisesta voi olla lapsella itsellään. On selvää, ettei henkilökunnalla ole riittävästi mahdollisuuksia toimia oppilaiden parissa ennaltaehkäisevästi ja ajoissa tukien psykososiaalisen tuen tarpeissa, mikäli oppilaita on liikaa.

Ongelmakohtiin pitää pystyä puuttumaan ja valtion on hyödynnettävä kaikki keinot kansallisen koulukiusaamisongelman ratkaisemiseksi. Koulumaailmaan tulee jalkauttaa uusia toimintamalleja yhä vaativamman ja laajemmaksi kehittyvän kouluyhteisön tueksi. Opetustoimesta vastaavat kouluissa työskentelevät henkilöt, säätiöt, kansalaisjärjestöt ja yksityiset ihmiset ovat myös pitkään esittäneet ratkaisujaan, joilla koulukiusaaminen voitaisiin estää ja saada aikaan pysyvästi turvallinen, rauhallinen ja optimaalinen oppimisympäristö kouluhimme ympäri Suomen.

Keravalla Killan koulussa toteutettiin vuonna 2018 pilottihanke, jossa terapia-alan ammattilainen tuotiin osaksi kouluyhteisöä. Pilotointi oli valtava menestys, esimerkiksi opettajien työhyvinvointi ja koulun yhteishenki kasvoi, 41 % oppilaista koki saaneensa aiempaa enemmän tukea, ohjeita, apua ja ymmärrystä koulussa, 40 % oppilaista kertoi turvallisuudentunteensa kohonneen ja 74 % oppilaista oli sitä mieltä, että henkilö on tarpeellinen koulun arjessa. Onnistunutta toimintamallia tulisikin laajentaa muihin kuntiin ja kouluihin. Myös eduskunnan sivistysvaliokunta puoltaa ehdotusta ja toteaa mietinnössään (SiVM 2/2020 vp) että Keravalla kokeiltua hanketta olisi tarpeellista laajentaa: "Kansalaisaloitteessa on viitattu Keravan kokeiluun ja sen myönteis-

Talousarvioaloite TAA 139/2020 vp

siin tuloksiin oppilas-, opettaja- ja yhteisötasolla. Valiokunta pitää tärkeänä, että kunnat voivat kokeilla uusia toimintatapoja ja niistä saatujen kokemusten perusteella päätyä paikallisesti parhaiten toimiviin ratkaisuihin voimassa olevan lainsäädännön rajoissa. Muun muassa aloitteessa kuvatus kaltaisia kokeiluhankkeita on tarkoituksenmukaista tukea. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi Keravalla kokeillun pilotin laajentamista ja sen kaltaisen toiminnan testaamista edelleen joillakin muilla paikkakunnilla valtionavustusten tukemana."

Lisäksi opetusministeri Li Andersson toteaa vastauksessa kirjalliseen kysymykseen (KKV 149/2020 vp), että hyväksi havaittuja käytäntöjä tulisi valtakunnallisesti laajentaa ja vaikuttavien hankkeiden jatko turvata. Tästä syystä ehdotan miljoonaa euroa koulukiusaamisen vastaiseen toimintaan, joka ohjataan kansalaisaloitteessa (KAA 4/2019 vp) esitetyn toimintamallin laajentamiseksi vuodelle 2021.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 1 000 000 euroa momentille 29.10.20 kansalaisaloitteessa (KAA 4/2019 vp) esitetyn toimintamallin laajentamiseen.

Helsingissä 16.10.2020

Ari Koponen ps